

Posudek bakalářské práce Dominky Syručkové s názvem „Skauting v roverském věku a význam přechodového rituálu na utváření sounáležitosti mezi rovery“

Shrnutí hlavních argumentů i výzkumu jako takového nechám na autorku práce při jejím představování u obhajoby a přijdu rovnou k hodnocení. Začnu pozitivy, poté přejdu k problematickým momentům a posudek zakončím celkovým hodnocením.

Na práci je třeba ocenit hned několik aspektů – v první řadě je to nejen jasně zvolená metodologie rozhovorů, ale rovněž počet rozhovorů – 10ks na bakalářském stupni studia považují za nadprůměr.

Vzhledem k tomu, že autorka zkoumala „své prostředí“ – tzn. skautské oddíly, kterými si ona sama prošla (v případě ženského oddílu) či s nimiž úzce spolupracovala dlouhá léta coby skautka (v případě mužského oddílu), pak nepřekvapí, že autorka se v práci věnuje i reflexi – vlastní výzkumné pozice atp. Tato reflexe ovšem podle mého zůstává ambivalentní. Na jednu stranu musím velmi ocenit, že autorka v samotném závěru práce kriticky reflektuje vlastní postup a dochází k potenciální korekci do budoucna: „*Zpětně si proto myslím, že jsme si měla vybrat více specifické téma a zaměřit se třeba jen na jeden aspekt.*“ (54) Umět reflektovat vlastní postupy, přiznat nedostatky až chyby a snažit se v tom zdokonalovat považují za zásadní ve vzdělávacím procesu a oceněníhodný. A nutno říct, že je třeba v tom dát autorce za pravdu – už jen proto, že práce se sice podle názvu věnuje přechodovým rituálům, ale její skutečný obsah je širší a zahrnuje i zkoumání širších okolností života roverů a role skautingu v jejich životech. Proč píšu o ambivalenci reflexe v užívání autorky? Protože v řadě aspektů zůstává nedostatečnou a nedotaženou. Autorka si zvolila k výzkumu dva jí dobře známé oddíly, ale nevysvětluje, v čem je tato volba analyticky přínosnější a proč si např. nezvolila dva ženské oddíly ke srovnání případně jeden oddíl vycházející z náboženských a druhý z nenáboženských praktik.

Další problém s reflexí vidím v tom, že autorka o daném fenoménu ví až moc z vlastní zkušenosti – to vede k tomu, že se při představení skautingu (text do sekce o rituálech) téměř neodvolává na analytické a odborné zdroje (antropologie, případně sociologie skautingu). Vychází pouze z vlastních postřehů, případně z nekritické práce s texty skautů samotných včetně otce zakladatele Badena Powella. Pokud zkoumáme vlastní prostředí, pak úkolem antropologa není „go native“, ale naopak znesamozřejmit vlastní terén – jednou z pomůcek k tomu je výpomoc ze strany odborné literatury k tématu od jiných autorů. Tuto pomoc autorka příliš nevyužívá. Ba co více, v důsledku toho řadu svých postřehů a tvrzení ničím nedokládá – viz např. tezi „*Skauting je jedním z největších sdružovatelů mládeže a zájem o něj roste.*“ (10)

Kromě ambivalentní, místy nedostatečné, respektive selektivní reflexe vidím jako druhý větší problém bakalářky práci s koncepty. Autorka pracuje s termíny, které neoperacionalizuje a nepracuje s nimi analyticky v interakci s odbornou literaturou (např. autorita, sounáležitost).

Zajímá-li autorku „na jakém základě se budují společné vztahy a jakou roli v utváření sounáležitosti hrají přechodové rituály – tedy do jaké míry umocňují postavení ve skautské hierarchii a vedoucím přidávají na autoritě,“ (str.7) pak je s podivem, že se za celou práci nedozvíme, co vlastně autoritou a sounáležitostí myslí, respektive co o ní říkají nějakí vědci (k autoritě viz např. M. Weber). Za problémovou považuji i nekritickou práci s pojmem přirozenost – co přesně tím autorka myslí z analytického hlediska? (příklad užití viz např. na str. 41) Na druhou stranu autorka v úvodu práce nastíní několik konceptů (např. subkultura či komunita praxe), které pak v práci ale vůbec nevyužívá a ani v závěru se k nim nevrátí. To je klasický problém řady bakalářských a diplomových prací – neschopnost alespoň v závěru práce se pokusit dát do vzájemné interakce teoretické koncepty s empirickým materiálem. Navíc u tohoto typu práce, kdy autorka až příliš dobře zná zkoumaný terén, se nabízí použití zakotvené teorie, kdy by autorka klíčové koncepty pro analýzu generovala až ze samotného empirického materiálu – tím by se totiž dostala právě k výše zmíněným konceptům autority, sounáležitosti, ale i např. hierarchie.

U konceptu subkultur vidím ještě jeden problém, který bych byl zároveň rád, aby autorka diskutovala u obhajoby – je skutečně vhodným termínem pro popsání skautingu? Je-li subkultura koncept užívaný mj. k prozkoumávání okrajových světů mimo dominantní kulturu, pak v čem je skauting okrajový? Vždyť výchova k úctě k autoritě, bohu, státu, národu, přírodě, tradici patří v různých kombinacích a odstínech k základům dominantní kultury. Pokud je státní hymna symbolem dominantní kultury, pak v čem je subkulturní, když ji skauti zpívají při svých akcích?

Celkové hodnocení

Autorka předkládá práci, ve které sice umně volí problematiku, stejně jako dokáže zachytit přechodový rituál proměny skauta v rovera, nicméně zaostává v důkladnosti reflexe zkoumání blízce známého prostředí, stejně jako v práci s koncepty. Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit mezi velmi dobrou a dobrou.

V Praze 7. září 2022

Bob Kuřík